

8.2 PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_cs

Od vstupu ČR do Evropské unie **platí v ČR také prameny evropského komunitárního práva**, přičemž významná část již byla implementována do zákonů a dalších právních předpisů. Dnes obsah zhruba 70 až 80 % právních předpisů přijímaných v členských státech více či méně ovlivňuje ES.

Rozlišujeme dvě základní složky evropského práva:

právo primární a sekundární.

Někdy se odlišuje i právo **terciální**, což jsou **dohody mezi členskými státy**, které prohlubují evropskou integraci nebo usnadňují fungování EU; jeho význam však již dosti poklesl, jak se evropská integrace prohloubila.

Primární právo

Této vrstvě práva EU se někdy říká „**ústavní právo EU**“. Termín ústava je totiž tradičně spojován se státem, ne mezinárodní organizací, a Smlouvu o ústavě pro Evropu občané Francie a Nizozemska odmítli v referendu. **Primární právo tedy tvoří:**

zakládací smlouvy (Smlouva o Evropské unii, Smlouva o fungování Evropské unie / SFEU) a jejich dodatky a protokoly jejich novelty (především Jednotný evropský akt, Amsterdamská smlouva, Smlouva z Nice, Lisabonská smlouva)

Listina základních práv Evropské unie (měla být součástí Smlouvy o ústavě pro Evropu, státy se k jejímu dodržování zavázaly v rámci Lisabonské smlouvy)

Právo **primární** spadá do mezinárodního práva **veřejného**. Se všemi změnami primárního práva **musejí souhlasit všechny členské státy**. Je však pravda, že státy EU dopředu souhlasily, že o některých méně závažných institucionálních změnách (například o změně Statutu Evropského soudního dvora) mohou rozhodnout orgány Evropské unie, nicméně i tak většinou jednomyslně. Tyto mimořádné změny spadají do kategorie tzv. **passarell**. Tak se neformálně nazývají všechny **zjednodušené postupy** revize zakládacích smluv, tj. bez konání konventu nebo mezinárodní konference. I významnější passarellly ovšem **musejí ratifikovat všechny členské státy**. V případě **eurozatykač** (Pl. 66/04) konstatoval český Ústavní soud, že takové změny mezinárodních smluv nejsou v rozporu s českou ústavou.

Sekundární právo

Sekundární právo je **souhrn unijních aktů**, které si **vytváří Unie** pomocí svých **orgánů a institucí**. Právní teorie dovozuje, že se sice nepochybně nejedná o právo vnitrostátní, ale ani o právo mezinárodní, proto říkáme, že právo EU je právní systém **sui generis, svého druhu**. Lze odlišit několik **typů právních aktů**, z nichž první dva jsou legislativní (mají obecnou platnost):

Nařízení, jsou přímo použitelné, nevyžadují žádnou formu „včlenění“ do vnitrostátních právních systémů;

Směrnice, stanovují legislativní cíle a ponechávají státům volný způsob, jak jich dosáhnout; pokud svoji povinnost poruší, hrozí jim nejen žaloba na porušení smluv, ale i nebezpečí, že budou muset svým občanům nahradit škodu;

Rozhodnutí, obdoba vnitrostátních správních aktů, platí pro určitou konkrétní situaci; sem patří i **rozsudky Evropského soudního dvora**;

Stanovisko, nezávazný právní akt, stanovisko orgánů EU k určitému problému;

Nad tím, že je sekundární právo v **souladu** s primárním, bdí **Soudní dvůr EU soudní dvůr**. I proto ta přezdívka „**ústavní právo EU**“